

FORSLAG TIL BOSETTINGSORDNING FOR FLYKTNINGER MED MÅL OM RASKERE BOSETTING - HØRING

Arkiv: F31 &13

Arkivsaksnr.: 11/136

Saksbehandler:

Ellen Randi S. Oldervik

Vedlegg:

Høringsbrev: Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting.

Melding om vedtak sendes til:

Det kgl- barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement, Postboks 8036 Dep., 0030 OSLO
Kommunenes Sentralforbund, Postboks 1378 Vika, 0114 OSLO

Andre dokumenter i saken:

1. FORSLAG TIL BOSETTINGSORDNING FOR FLYKTNINGER MED MÅL OM RASKERE BOSETTING - HØRING, datert 31.01.2011
2. VEDR. FORSLAG TIL NY BOSETTINGSMODELL FOR FLYKTNINGER - KS OPPFORDRER TIL Å GI HØRINGSSVAR , datert 14.03.2011

Saksopplysninger:

Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement har sendt på høring et forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting.

Dagens bosettingsordning for flyktninger ble innført i 2002. Målet med ordningen var å sikre at alle flyktninger ble bosatt i en kommune innen 6 måneder. Enslige mindreårige skulle bosettes innen 3 måneder. Siden ordningen ble innført mener departementet at det har vært vanskelig å innfri disse målene. Situasjonen i dag er at mange flyktninger må vente lenge på å bli bosatt i en kommune. Dette er bakgrunnen for at departementet sender på høring et forslag til endring av bosettingsordningen for flyktninger. Forslaget tar primært sikte på å få kommunene til å ta et større ansvar for fordelingen av flyktninger seg i mellom og gjennomføre rask bosetting av alle som får opphold. Dersom kommunene ikke blir enige seg i mellom, eller ikke bosetter flyktingene innen de tidsmål som er satt, foreslås det at Fylkesmannen gis rett til å tilvise flyktninger til kommunene.

Høringsbrevet fra departementet har følgende forslag til endringer i bosettingsordningen:

1. "Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger" fastsetter hvor mange flyktninger kommunene totalt skal anmodes om å bosette kommende år og fordeler behovet fylkesvis.
2. Fastsettelsen fra nasjonalt utvalg oversendes KS i fylket som lager forslag til fordeling på kommunene i fylket med IMDi som sekretariat.
3. Dersom alle kommunene i et fylke er enige i forslaget til fordeling, gjennomføres bosettingen deretter. Dersom det er uenighet om fordelingen innen et fylke, innkaller fylkesmannen i det angjeldende fylke kommunene som er blitt anmodet om å motta flyktninger til møte om saken for at kommunene i fylket skal bli enige om fordelingen.
4. Dersom kommunene i et fylke ikke blir enige, avgjør fylkesmannen i fylket fordelingen. Fylkesmannen gis da rett til å tilvise flyktninger til kommunene som plikter å motta den enkelte flykting.
5. Fylkesmannens tilvisningsrett skal bare brukes dersom staten anser det nødvendig for å klare å bosette det antall flyktninger det er behov for.

6. Fylkesmannen skal søke å unngå å bruke tilvisningsretten til kommuner som kan vise til tungtveiende grunner for å reservere seg mot å ta i mot flyktninger.
7. Kommunene skal gis rimelig tid (inntil 3 måneder) til å forberede seg på å motta flyktningene de har blitt enige om å bosette eller er blitt tilvist.
8. Dersom kommunene ikke, innen 3 måneder etter at de har mottatt oversikt over hvilke flyktninger de skal bosette, ikke har skaffet bolig til disse, kan integreringstilskuddet bli avkortet i en størrelsesorden tilsvarende statens utgifter til opphold i mottak eller omsorgssentre.
9. I tilfeller hvor fylkesmannen benytter sin tilvisningsrett, skal den enkelte ha rett og plikt til introduksjonsprogram, på linje med de som er bosatt når kommunene selv blir enige om fordelingen. Det samme gjelder tjenester etter sosialtjenesteloven og etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Rådmannens saksvurdering:

Dagens ordning er slik at IMDi anmoder kommunene om å ta i mot et antall flyktninger, men det er kommunene som fatter vedtak om hvor mange flyktninger de vil bosette hvert år. Departementet ønsker nå å endre denne praksisen, slik at hvis ikke kommunene i et fylke blir enige om å bosette det antall flyktninger de blir anmodet om vil fylkesmannen ha en tilvisningsrett. Det vil si at fylkesmannen bestemmer hvilke kommuner som skal ta i mot det antall flyktninger kommunene seg i mellom ikke blir enige om.

Med dagens ordning blir ikke flyktninger bosatt innen de målene som er satt. Dette får konsekvenser ved at det virker negativt og passiviserende for flyktningene selv, overgangen til arbeid blir forsinket og IMDi bruker en stor del av sine ressurser til bosettingsarbeid. Den nye ordningen vil føre til en raskere bosetting av flyktninger og trolig en innsparing på IMDi sitt driftsbudsjett.

KS går i mot forslaget om å åpne for bruk av statlig tvang i bosettingsarbeidet gjennom å gi fylkesmannen en tilvisningsrett ovenfor kommunene. De mener at det kan iverksettes andre tiltak som kan få ned ventetiden til et akseptabelt nivå. Følgende tiltak foreslås fra KS:

- Prosess fra vedtak om oppholdstillatelse til bosettingsvedtak gis må effektiviseres.
- Det må gis sterkere økonomiske intensiver til kommunene for å sikre jevn bosetting gjennom året.
- Kommuner som tar imot flyktninger som har behov for ressurskrevende tjenester over lengre tid, må sikres bedre økonomisk.
- Rammebetingelser for bosetting må forbedres.
- Det må arbeides mer med langsiktige forpliktende bosettingsavtaler mellom stat og kommune.
- Arbeidet med en alternativ bosettingsmodell for enslige mindreårige flyktninger må forsterkes.
- Utgifter til integrering av flyktninger bør dekkes fullt ut.

KS presiserer også at det ikke er aktuelt for KS å overta det ansvaret IMDi har i dag og det er en forutsetning for KS sin deltakelse i den foreslåtte modell at bosettingen helt og fullt er basert på frivillighet for den enkelte kommune. KS mener at det er ikke er manglende vilje til å bosette flyktninger som er problemet, men manglende forutsetninger for gjennomføre den ønskede bosettingen.

Den nye ordningen vil frata kommunene styringsretten over hvor mange flyktninger de ser seg i stand til å bosette i egen kommune. Det kan være flere grunner til at kommunene bør styre den utviklingen selv. En grunn er at kommunene kjenner best til de lokale rammebetingelser som tilgjengelige boliger, skoletilbud, tilgjengelig kompetanse, infrastruktur etc. En annen grunn er at kommunene kjenner sin egen økonomi best.

Finansieringsordningen for flyktninger er i endring jfr. rundskriv Q-05/2011 fra departementet, hvor kommunene ikke lenger får refundert alle utgifter til bosetting av enslige mindreårige. KS viser også i sitt høringssvar til en rapport som viser at kommunene hadde 300 millioner mer i utgifter enn i inntekter til bosetting av flyktninger i 2009. Kommunene fikk et integreringstilskudd på kr 551 000 pr person mens de beregnede utgiftene i samme periode var på kr 585 000 pr person. Det er grunn til å mene at bosetting av flyktninger vil kunne være en ressursmessig belastning for kommunene, og kommunene må da være i stand til å bære denne belastningen – også økonomisk.

Det er også en fare ved den nye ordningen at lokalsamfunnet ikke opplever at de blir lyttet til ved bosetting og integrering av flyktninger, hvis flyktningene blir tilvist fra fylkesmannen uten at kommunestyret er enig i dette. Skal integrering lykkes vil det være naturlig å tro at integreringen i stor grad foregår i lokalsamfunnet. Da bør det legges opp til at lokalsamfunnene er positive og delaktige i bosettingspolitikken. Dette gjøres trolig best ved at det er kommunestyrene som har styringen med bosetting av flyktninger i egen kommune.

Rådmannens innstilling:

Rådmann anmoder driftsstyret om å fatte følgende vedtak:

Folldal kommune gir følgende høringssvar angående "Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting":

Folldal kommune mener det er viktig at kommunestyrene er de som styrer bosettingspolitikken i egen kommune. Folldal kommune stiller seg negativ til at fylkesmannen får tilvisningsrett ovenfor kommunene når det gjelder bosetting av flyktninger som ikke kommunene selv blir enige om fordelingen av. Dette begrunnes med at kommunene er de som kjenner de lokale rammebetingelsene best. I tillegg ligger det en økonomisk risiko i å bosette flyktninger da slike vedtak ikke fullfinansieres fra staten og det er kommunestyret som best kjenner hvilken økonomisk risiko egen kommune kan ta.

Folldal kommune ønsker også å vektlegge at et lokalt engasjement vil være viktig for å integrere de flyktningene som bosettes. Hvis fylkesmannen tilviser flyktninger i strid med de vurderinger kommunestyret gjør, vil dette kunne være et hinder for et nødvendig lokalt engasjement.

Folldal kommune forstår det problemet Departementet og IMDI har med bosetting av flyktninger. På en annen side har Folldal kommune fått erfare at informasjon og opplysninger rundt enkelte av de som har blitt bosatt i kommune har vært mangelfull og feilaktig. Dette skaper ekstra utfordringer for oss. Vi ser at IMDI har et forbedringspotensiale her. Det samme gjelder svarfristen kommune får fra en henvendelse om bosetting blir gjort fra IMDI til vi må gi en tilbakemelding. Enkelte ganger har denne svarfristen dreid seg om noen få dager. Vi mener det burde vær en 3 ukers svarfrist på dette.

Folldal kommune støtter KS sine forslag til tiltak for å avhjelpe denne situasjonen.